

Vakdidactiek moraalwetenschappen (H002216)

Cursusomvang *(nominale waarden; effectieve waarden kunnen verschillen per opleiding)*

Studiepunten 3.0

Studietijd 90 u

Aanbodsessies en werkvormen in academiejaar 2023-2024

A (jaar)

Nederlands

Gent

hoorcollege

zelfstandig werk

werkcollege

Lesgevers in academiejaar 2023-2024

De Schrijver, Jelle

LW01

Verantwoordelijk lesgever

Leys, Corinne

LW01

Medewerker

Matthynssens, Bas

LW01

Medewerker

Van Gerven, Julie

LW01

Medewerker

Aangeboden in onderstaande opleidingen in 2023-2024

[Educatieve Master of Science in de cultuurwetenschappen \(afstudeerrichting moraalwetenschappen\)](#)

stptn 3

aanbodsessie A

[Educatieve Master of Science in de cultuurwetenschappen \(afstudeerrichting wijsbegeerte\)](#)

3

A

[Educatieve Master of Science in de cultuurwetenschappen \(verkort traject\) \(afstudeerrichting moraalwetenschappen\)](#)

3

A

[Educatieve Master of Science in de cultuurwetenschappen \(verkort traject\) \(afstudeerrichting wijsbegeerte\)](#)

3

A

Onderwijstalen

Nederlands

Trefwoorden

Vrijzinnig humanisme, niet-confessioneel, levensbeschouwing, vakdidactiek, moraalwetenschappen, lespraktijk, niet confessionele zedenleer.

Situering

Dit opleidingsonderdeel draagt bij tot realisering van de basiscompetenties voor leraren en de opleidingscompetenties van de educatieve masteropleiding UGent, zoals opgenomen in de opleidingsfiche en geconcretiseerd in de competentiematrix, te consulteren op www.ugent.be/educatievemaster.

Inhoud

Aangezien aanwezigheid in de lessen verplicht is kan dit vak vanaf lesweek 3 niet meer opgenomen worden in het curriculum.

De leerinhouden sluiten aan bij de vakinhoudelijke vorming van de studenten in de bachelor/of master opleiding.

Voor het gedeelte theorie:

- Historiek en organisatie van het vak niet- confessionele zedenleer kennen en kritisch reflectief kunnen benaderen.
- Het wettelijk kader van de interlevensbeschouwelijke competenties kennen en

lesvoorbereidingen kunnen maken met het oog op de realiseren van die competenties bij de leerlingen.

- De organisatie en financieringswijze van de levensbeschouwingen in federaal België en in de gewesten kennen.
- De bijzondere problematiek van het levensbeschouwelijk onderwijs kennen, en er een beargumenteerd standpunt over kunnen innemen.
- De plaats en de functie van de levensbeschouwelijke vakken duiden tegen de achtergrond van de pedagogische projecten van de scholen en van de onderwijsnetten.
- Lesvoorbereidingen maken volgens de leerplannen niet-confessionele zedenleer.
- Didactische modellen vermeld in de leerplannen vertalen naar een geschikt lesverloop voor cultureel diverse groepen.
- Kennis van de didactiek van de ethiek in het algemeen en die kunnen toepassen in lesvoorbereidingen en lessenreeksen.
- Relevante benaderingen van de didactiek van de ethiek kennen, die benaderingen kritisch-reflectief kunnen hanteren en toepassen (Habermas, Kohlberg - Blatt, Simon & Raths, ...)
- Interculturaliteit toepassen op het vakgebied en tot thema van lessen kunnen maken
- De specifieke administratie van de leerkracht niet-confessionele zedenleer kennen, en kunnen toepassen.
- Het verwerven van vaardigheden in de planning, de voorbereiding, en de evaluatie van het didactisch proces om leerlingen kennis over ethische en filosofische vraagstukken te laten verwerven, te laten interpreteren en te integreren.
- Inter-levensbeschouwelijke competenties kennen en in de lessen kunnen vertalen.
- Leerprocessen vorm geven vanuit de levensbeschouwelijke realiteit van de samenleving.
- Introductie tot wetenschappelijk onderzoek over de voor- en nadelen van de vakdidactische paradigma's: vakdidactisch onderzoek, effectiviteitsmetingen enz..

Voor het gedeelte oefeningen:

- Lesvoorbereidingen opmaken met bijzondere aandacht voor de inhoudelijke, didactische en vormelijke aspecten (taalzorg) principes (academisch wijsgerige kennis vertalen naar het niveau van het secundair onderwijs).
- De lesvoorbereiding kunnen aanwenden als praktisch werkdocument tijdens het lesgeven aan peers.
- Basisvaardigheden bij het realiseren van een krachtige leeromgeving in de praktijk omzetten (instructies, vragen stellen, groepswerk leiden,...).
- Aanwenden van evaluatiemethodes (zelfevaluatie, peerevaluatie,...) en skills verwerven m.b.t binnenklasdifferentiatie met het oog op de huidige superdiverse samenleving.

Begincompetenties

Van studenten wordt verwacht voldoende domeinspecifieke kennis verworven te hebben vooraleer het opleidingsonderdeel aan te vatten. De toegangsvereisten tot de vakdidactieken zijn gereguleerd. Meer informatie hierover kan geraadpleegd worden op www.ugent.be/educatievemaster.

Dient gevolgd te worden samen met, of na de module 'Vakdidactiek Wijsbegeerte en Moraalwetenschappen –Generiek Gedeelte'

Eindcompetenties

- 1 Studenten verwerven technieken en leren strategieën hanteren die de ontwikkeling van waarden, en de groei van zingeving van leerlingen in een (super)diverse samenleving stimuleren.
- 2 Studenten leren technieken en didactische werkvormen implementeren die de communicatieve en sociale vaardigheden ontplooiën van leerlingen met diverse culturele achtergronden.
- 3 Studenten leren technieken en didactische werkvormen implementeren om leerlingen kritisch te leren nadenken over natuur en cultuur (inbegrepen over culturele diversiteit).
- 4 Studenten verwerven een methodiek voor het verzamelen van informatie die nodig is voor het voorbereiden van een les.
- 5 Studenten verwerven vaardigheden in de planning, de voorbereiding en de evaluatie van het didactische proces om leerlingen kennis over ethische en filosofische vraagstukken te laten verwerven, te interpreteren en te integreren.
- 6 Studenten kennen de algemene deontologie van leerkrachten, en die van de

leraar levensbeschouwelijke vakken in het bijzonder (cfr. schoolpactwetgeving en neutraliteitsresolutie)

- 7 Studenten verwerven vaardigheden in de transcriptie van academische filosofische en moraalwetenschappelijke kennis naar lesdoelstellingen en leerinhouden voor het secundair onderwijs. Studenten kunnen de plaats en de functie van de levensbeschouwelijke vakken duiden tegen de achtergrond van de pedagogische projecten van scholen en onderwijsnetten.
- 8 In het opleidingsonderdeel wordt doorheen de diverse gehanteerde onderwijsvormen aandacht besteed aan de ontwikkeling van de attitudes zoals bepaald in de basiscompetenties. In het bijzonder zal aandacht worden besteed aan volgende attitudes: beslissingsvermogen, relationele gerichtheid, kritische ingesteldheid, leergierigheid, organisatievermogen, zin voor samenwerking, verantwoordelijkheidszin. Doorheen de oefeningen wordt beheersing beoogd van de taalcompetenties zodat de leraar het leer- en ontwikkelingsproces kan begeleiden in het Standaardnederlands en strategieën ontwikkelt om te communiceren met anderstalige leerlingen en ouders.
- 9 Studenten kunnen technieken en didactische werkvormen implementeren om leerlingen kritisch te leren nadenken over hedendaagse maatschappij.

Creditcontractvoorwaarde

Toelating tot dit opleidingsonderdeel via creditcontract is mogelijk mits gunstige beoordeling van de competenties

Examencontractvoorwaarde

Dit opleidingsonderdeel kan niet via examencontract gevolgd worden

Didactische werkvormen

Hoorcollege, werkcollege, zelfstandig werk

Toelichtingen bij de didactische werkvormen

Voor het gedeelte theorie worden interactieve hoor- en werkcolleges gehanteerd. Voor het gedeelte oefeningen worden volgende didactische werkvormen gehanteerd: werkseminaries; taakgerichte werkvormen.

LIO-richtlijnen zijn terug te vinden in de LIO-handleiding.

Leermateriaal

Leermateriaal wordt digitaal beschikbaar gesteld op het elektronisch leerplatform. Studenten nemen zelf notities.

Referenties

- De Maeyer, J. *Dus, want, maar en tenzij*. Over kritisch denken, argumenteren en debatteren in het onderwijs. Acco Leuven/Den Haag, 2018
- Devuyt, L. en Van Waerebeke, C. *De toekomst van de levensbeschouwelijke vakken*. VUBPRESS, 2010
- Ettekoven, S., Hooiveld J *Leren en onderwijzen*. Noordhoff Groningen/Houten, 2015
- Hoogeveen, P., Winkels, J. *Het didactisch werkvormenboek*. Variatie en differentiatie in de praktijk. Dekker en van de Vegt. Nijmegen, 1986.
- Killen, M. & Smetana, J. (eds) *Handbook of Moral Development*. Psychology Press: New York, 2014
- RIBZ. *Niet-Confessionele Zedenleer. Leerplan Secundair onderwijs (2017)*
- Mortier F, Rigaux M-F. *De federale financiering van de bedienaren der erediensten en de afgevaardigden van de Centrale Vrijzinnige Raad. Verslag van de Commissie van Wijzen*. Brussel, FOD Justitie, 2005-2006
- Coene G, Koppen J, Scheelings F. (red). *Op zoek... De evolutie van het vrijzinnig humanisme in Vlaanderen sinds de Tweede Wereldoorlog*. Brussel, VUBPress, 2018.
- <http://unievrijzinnigeverenigingen.be>
- <https://demens.nu/>
- <https://www.h-vv.be/>
- <https://rikz.be>
- <https://onderwijs.vlaanderen.be/>
- <https://www.klasement.net/>
- www.nczedenleer.be

Vakinhoudelijke studiebegeleiding

De studiebegeleiding bij de oefeningen gebeurt door de onderwijsdidactici en de

verantwoordelijk lesgever op afspraak

ZAP: Freddy Mortier: freddy.mortier@UGent.be, tel: 0473/ 77 99 01

Onderwijsdidactici:

Papatya Dalkiran: papatya.dalkiran@UGent.be

Corinne Leys: Corinne.Leys@UGent.be

Bas Matthyssens: bas.matthyssens@ugent.be

Evaluatiemomenten

periodegebonden en niet-periodegebonden evaluatie

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de eerste examenperiode

Mondelinge evaluatie

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de tweede examenperiode

Evaluatievormen bij niet-periodegebonden evaluatie

Participatie, werkstuk

Tweede examenkans in geval van niet-periodegebonden evaluatie

Examen in de tweede examenperiode is enkel mogelijk in gewijzigde vorm

Toelichtingen bij de evaluatievormen

- Periodegebonden evaluatie: de student legt een mondeling examen af over het opleidingsonderdeel (25%).

- Niet periodegebonden evaluatie (75%):

- De oefeningen worden georganiseerd na de lessen in het secundair onderwijs. Aanwezigheid bij deze oefeningen is verplicht.
- Bij gewettigde afwezigheid wordt in overleg met de verantwoordelijk lesgever een vervangopdracht voorzien.
- De permanente evaluatie gebeurt op basis van taken en opdrachten.

Voor de student-leraren in een LLO-baan is permanente evaluatie voorzien via de alternatieve opdracht die zij uitwerken het portfoliotraject.

Feedback: na afspraak.

Eindscoreberekening

Het cijfer van de periodegebonden evaluatie telt voor 25% , en de niet periodegebonden evaluatie telt voor 75% van het eindtotaal.

Wanneer men niet deelneemt aan één of meer onderdelen van de evaluatie kan men niet meer slagen voor het geheel van het opleidingsonderdeel. Indien de eindscore een cijfer van 8 of meer op twintig zou zijn, wordt dit teruggebracht tot het hoogste niet-delibereerbare cijfer (hoogstens 7/20).

Faciliteiten voor werkstudenten

Te bespreken, afhankelijk van omstandigheden. Neem contact met de verantwoordelijke lesgever.

LLO's bespreken hun traject met de verantwoordelijk lesgever.